

UTAZÁS TÉRBE ÉS IDŐBE

apró ceruzavonások nagy felületen

Czigány Enikő 1958-ban született Győrben. A Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz-matematika szakán diplomázott, majd 1984-ben a Magyar Képzőművészeti Egyetem Rendkívüli Tanárképző Tagozatának művészeti rajz, szerkesztő-és ábrázoló geometria, valamint művészettörténet szakára iratkozott be. Jelenleg a Junior Art Center Oktatószervező Központ Lakberendező Iskola hallgatója. A festészet, a grafika és a fotó műfaja áll közel hozzá, illusztrált tankönyvet, tervezett könyvborítót, logót, (Ofortert, Concordia, stb.) készített filmanimációt (Macskafogó, Pumukli, Mecki, Kirikou). 1983-ban festményeivel a Magyar Nemzeti Galériában rendezett Amatőr Képzőművészek Kiállításán vett részt, 2001-ben egyéni fotókiállításon a HP Székházban, 2005. szeptemberében pedig a móri Lamberg Kastélyban.

– Tizenöt éve költöztem Budakeszire, de Győr jelent számomra a gyökereket, s ez a város nekem ma is a „világ közepe”. Itt élnék a testvéreim, édesanyám, én is igen gyakran látogatok el hozzájuk, mert olyan kedves és emberléptékű település, ahol az ember igazán otthon érzi magát.

– *Hogyan alakult kitiűntetett érdeklődésed a képzőművészet iránt?*

– Bár minden művészeti ág közel áll hozzám, s szüleim zenei pályára szántak, tizenhét éves koromban egy lassú érési folyamat eredményeképpen mégis a képző-

művészet mellett döntöttem. Időközben a festésen kívül a másik nagy szerelmem a fotózás lett, melynek ízét vakációimon éreztem meg: horvátországi, spanyolországi és ausztráliai képeimet festményeimmel és grafikáimmal együtt a móri Lamberg Kastélyban állítottam ki 2005-ben.

– *Erdőszéki házában a látogató egy XIX. századi nagypolgári szalonban, de leginkább egy Andersen mesében érzi magát: a nappaliban egyszínű sötétzöld, a hálóban sötétkék mintás tapétával borított falakon olajfestmények, az előszobai falon divattörténeti acélmetszetek, a nappali ablakain nehéz brokátfüggönyök, a fatüzelésű kandalló előtti perzsaszőnyegen pedig süppedős fotelek, kanapék, puha párnákkal. Ugyanakkor az itt-ott elhelyezett modern lámpák, vagy más kiegészítők a kortalanságot, az időn kívüliséget hangsúlyozzák.*

– Ez valóban a kedvenc stílusom, de megrendelés esetén természetesen teljes mértékben alkalmazkodom a ház lakójának egyéniségének, elképzeléseihez. S ha már Andersent említetted, a mese valóban meghatározó volt számomra gyerekkoromtól kezdve egészen mostanáig. Olyannyira, hogy még az idén is mesekönyvet kaptam karácsonyra. Italo Calvino olasz író mesegyűjteményét, hiszen a mesék eredetileg felnőtteknek íródtak. Gyerekkoromban többször elolvastam az Illyés Gyula és Kriza János által összegyűjtött magyar népmeséket csak úgy, mint Andersen meséit. Azt mondhatom, hogy szinte ezeken nőttem fel. Az irodalomhoz való kötődésem következő állomása volt, ami-

kor kamaszként egy könyvheti dedikáció alkalmával Pilinszky János meghívott engem és bátyámat a Hajós utcai lakásán tartott felolvasásokra a hatodik kerületben. Aztán volt, hogy éveken át nem vettem a kezembe sem ceruzát, sem ecsetet, és nem nyitottam ki egyetlen verseskötvényt sem. Ez az időszak a gyermeknevelés, a háziasszonykodás jegyében telt. A két műfajt nehezen tudom elkülöníteni. Vagy ennek, vagy annak szánom az életemet, de mindkét esetben teljes odaadással. Most, hogy a gyermekeim már nagyok, kezdek egy kicsit ismét a művészet felé fordulni: úgy érzem, már nem viseli meg őket annyira, ha vacsora helyett egy munkájába mélyedő művész látványa fogadja őket otthon. Bár kisebbik lányom nagyon ügyesen rajzol, jó szeme van a dolgokhoz, három gyermekem közül sajnos egyik sem tervezi, hogy képzőművész legyen.

– *Apró ceruzavonások nagy felületen. A tér betöltésének sajátos módja, ami egyfajta kihívás is talán Czigány Enikő számára. Milyen üzenete van a február 20-án a budakeszi Erkel Ferenc Művelődési Központban nyíló kiállításodnak?*

– Kiállításomnak a „Csak rajzok” címet adtam, az itt kiállított képeim a Budapest-Győr vasútvonalon a vonatablakból látottak alapján születettek. A gyökerek, és a dinamizmus, a mozgás, ami az alkotás feszültségét eredményezi bennem: utazás térben és időben, maga a folyamat ábrázolása szinte megszokások nélkül. Mert mindenhol, mindig jól érzem magam, ha a pillanat kiemel, vagy megszólít engem.

G. Zs.

A botsáskától a Blairizmusig

Bencze Lóránt nyelvészprofesszor, az egri Esterházy Károly Főiskola kommunikáció szakos tanára a budakeszi Keresztény Értelmiségiek Szövetségében a megtévesztés kommunikációjáról tartott előadásában a kommunikáció biológiai szempontú elemzéséből indult ki, mely szerint az állatvilág kommunikációjában is létezik a megtévesztés, amit úgy hívnak, hogy mimikri. A Nílusban táplálékra leselkedő krokodilok fatörzsnak, a sáskák botnak álcázzák magukat. Magatartásuk célja, az életben maradás.

A megtévesztés szinte az emberiséggel egyidős. A beszéddel való becsapás, a deceptív kommunikáció a demokrácia fontos része, de kultúránként más a megítélése. Míg a görögöknél a hazugságok elleni felvértezést a művészet szolgálta, ma a hazugság fenntartása érdekében végzett manipulációnak sokszor még a művészet is áldozatul esik. Az ókori kötelező és ingyenes színházban a drámák feladata volt, hogy az emberi viselkedés hazugságaira és

áltságra felhívja a figyelmet. Homérosz Odüsszeiájában például a hős előtt megvilágosodik, hogy a halandók világában a beszéd többet ér, mint a tetek. Euripidész Hyppolitusában pedig megfogalmazza, hogy semmi sem az, aminek látszik, lehetetlen felismerni ki hazudik és ki nem.

A megtévesztésben különösen a szofisták jeleskedtek, ők Platón szerint úgy gondolták, hogy a kommunikáció értelme a rábeszélés, amely által hatalmat gyakorolhatunk mások fölött. Hasonlóság az akkori és a mai viszonyok között, hogy akkor is és most is a hazugságot – akár egyénileg, akár csoportosan követték el - törvénnyel büntették, akkor még száműzetéssel vagy halállal is, de sem akkor, sem ma nem sikerül maradéktalanul érvényesíteni a megtévesztettek és rágalmazottak érdekeit. Különbőség azonban, hogy míg az ókori Görögországban Platón a polgár és az állam erkölcsé közé egyenlőségjelet tett és Athénban a polgár becsapása a nemzeti jellemmel elentétes volt, mára nálunk megbomlott az egyén és a közösség ez irányú viszonya. Mára megerősödött az a magatartásforma,

amely lehetővé teszi a közösség, sőt egy egész nemzet becsapását, és az állam meglopását az egyénnel szemben, vagy az egyén és a közösség kijátszását egymás ellen. Már Szent Agoston is kijelentette, hogy a határ az állam és a rablóbandák között teljesen elmosódott.

Ma a „blairizmus” (Tony Blair) a becsapást iparaggá változtatta, a kormány profi szóvivők és véleményformálók kommunikációjára és P/R-csapatára építi hatalmát. Kiépült a hazugságyártás technológiája, ennek ellenére mindenek előtt fontos megjegyezni, hogy a gazellát elfogyasztó, és azon egy időben krokodilkönnyekeket hullató krokodil hazugságra nyíló, éhes szája megfelelő körülmények között egy ujjal lefoghatható! A hatástalanítás technikájának csak egy alapvető feltétele van: mindenek előtt tudatosítsuk magunkban, hogy a társadalmi kommunikáció nem elsősorban erkölcsi, hanem biológiai kategória, az erkölcs pedig sosem relatív, hanem csak különböző társadalmi körülmények között, különbözőképpen érvényesíthető!

Galgóczy Zsuzsa

